

PROCEDURA REGULUJĄCA OCHRONĘ DZIECKA PRZED KRZYWDZENIEM

Cel procedury:

Celem procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia związanego z krzywdzeniem dziecka w środowisku rodzinnym.

Osoby odpowiedzialne i zarządzanie:

Niniejszy dokument reguluje schematy postępowania nauczycieli, wychowawców i pracowników niepedagogicznych wobec dziecka krzywdzonego – ucznia XI Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi oraz służb, które współdziałają w ramach interwencji. Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są wszyscy, którzy mogą chronić dzieci przed przemocą w rodzinie i wspierać je, gdy są krzywdzone. Procedura jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje dyrektor szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny, psycholog, bądź pedagog specjalny.

Definicja:

Dziecko krzywdzone, to takie wobec którego stosowana jest przemoc. Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste dziecka, powodując cierpienia i szkody. Wśród zjawiska przemocy możemy wyróżnić:

- przemoc psychiczną (przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie),
- przemoc fizyczną (szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps),
- przemoc seksualną (gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowalnych zachowań seksualnych),
- przemoc ekonomiczną (unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczenie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny),
- zaniedbanie (głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza, brak leczenia mimo zaleceń, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania dzieckiem),
- alienację rodzicielską (ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica).

I. PRZEPISY USTAWY O PRZEWODZIALANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U.2023.1870) oraz Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2005 nr 180 poz 1493).

II. INTERWENCJA WOBEC DZIECKA KRZYWDZONEGO

1. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły jest bieżąca obserwacja sytuacji i dobrostanu uczniów. Szczegółnej obserwacji poddajemy: higienę dziecka, czy dziecko jest głodne, czy otrzymuje potrzebną mu opiekę medyczną, zaopatrzenie dziecka w potrzebne przybory szkolne i inne przedmioty codziennego użytku, czy na ciele dziecka widnieją obrażenia, czy występuje u dziecka niechęć do udziału w lekcjach wychowania fizycznego, czy nadmiernie zakrywa ciało, czy okazuje strach przed osobami dorosłymi z bliskiego otoczenia dziecka, czy cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne, czy nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym, czy dziecko ucieka w świat wirtualny, czy zachowanie dziecka można określić jako bierne, wycofane, uległe, przestraszone, agresywne, buntownicze, stosujące autoagresję, czy używa środków psychoaktywnych, bądź niedozwolonych ze względu na wiek dziecka, czy w pracach dziecka bądź rozmowach z nim występują niepokojące elementy/motywy seksualne, czy pojawiają się ucieczki z domu, czy dziecko mówi o przemocy – opowiada o konkretnych sytuacjach przemocowych. Należy również zwrócić szczególną uwagę gdy rodzic/opiekun dziecka nie przejawia zainteresowania dzieckiem, odmawia kontaktu, wykazuje brak współpracy ze szkołą, mówi o dziecku w negatywny sposób, obwinia je, poniża, bądź strofuje, jest zbyt surowy w stosunku do dziecka, nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko, wykazuje zachowania apatyczne, bądź agresywne, ma zaburzony kontakt z rzeczywistością, neguje potrzeby dziecka, nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków działających na ośrodkowy układ nerwowy.
2. Po stwierdzeniu powtarzającego się, bądź zauważenia równocześnie kilku różnych symptomów zagrożenia związanego z krzywdzeniem dziecka w środowisku rodzinnym, pracownik szkoły który zaobserwował symptomy świadczące o stosowaniu przemocy wobec dziecka, bądź otrzymał takie zgłoszenie od osoby trzeciej, powiadamia specjalistę szkolnego ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wychowawcę ucznia oraz wypełnia kartę interwencji (załącznik nr 1), którą przekazuje osobie podejmującą dalszą interwencję.
3. Interweniujący specjalista szkolny oraz wychowawca ucznia powiadamiają dyrektora szkoły o zauważonym zagrożeniu.
4. Interweniujący specjalista szkolny przeprowadza z uczniem indywidualną rozmowę oraz wskazuje działania/instytucje mogące służyć pomocą (załącznik nr 4). W czasie przeprowadzania rozmowy należy zadbać o sprzyjające warunki, które są rozumiane jako zapewnienie osobnego pokoju, z dala od osób postronnych, brak pośpiechu, w czasie rozmowy należy używać języka

- zrozumiałego dla dziecka, okazać mu akceptację oraz empatyczne zrozumienie, cierpliwość, brak nacisku, należy unikać naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chcielibyśmy usłyszeć, użyć pochwały za odwagę podjęcia rozmowy, nie wypowiadać przy dziecku negatywnej opinii o rodzicach, należy nazwać przemoc, której doświadcza dziecko oraz wytłumaczyć, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły, wyjaśnić dziecku w przystępny sposób, jakie będą następne kroki podjęte przez szkołę.
5. W przypadku potwierdzenia się zagrożenia życia i zdrowia dziecka, dyrektor szkoły wraz z interweniującym specjalistą zawiadamia pogotowie ratunkowe i policję, oraz postępują zgodnie z zaleceniem służb, po czym przechodzą do punktu nr 11 niniejszej procedury.
 6. W przypadku potwierdzenia się podejrzenia krzywdzenia ucznia specjalista szkolny, wychowawca oraz dyrektor szkoły bezzwłocznie wzywa rodzica ucznia, bądź osobę z bliskiego otoczenia dziecka, który z relacji dziecka jest jego sprzymierzeńcem oraz podejmuje z tą osobą rozmowę, zapoznaje ją z planem działań, jednocześnie zobowiązuje go do rzetelnej współpracy.
 7. Interweniujący specjalista szkolny zawiadamia pracownika socjalnego pomocy społecznej.
 8. Interweniujący specjalista szkolny oraz wychowawca wszczynają procedurę Niebieskiej Karty, wypełniając wniosek „Niebieska Karta – A” (załącznik nr 2) w obecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej, natomiast w przypadku stosowania przemocy domowej wobec małoletniego - w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego, a w przypadku gdy przemocy domowej dopuszczają się w/w osoby – działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.
 9. Formularz „Niebieska Karta – B” (załącznik nr 3) przekazuje się do wypełnienia pełnoletniej osobie doznającej przemocy, bądź w przypadku stosowania przemocy domowej wobec małoletniego - przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a w przypadku gdy przemocy domowej dopuszczają się w/w osoby – formularz przekazuje się pełnoletniej osobie najbliższej dziecku lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego.
 10. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, wysyła się na adres: **zi@mops.lodz.pl**
 11. Wychowawca inicjuje spotkanie z klasowym zespołem nauczycieli i specjalistów w ramach ich zintegrowanych działań, w celu udzielenia wsparcia w przezwyciężeniu problemów ucznia. Wspólnie ustalają działania w celu organizacji dla ucznia oraz w razie potrzeby dla jego rodziców form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
 12. Pedagog oraz psycholog szkolny udziela pomocy terapeutycznej uczniowi.
 13. Wychowawca oraz specjaliści szkolni zapewniają ciągłość współpracy z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz dziecka i jego rodziny w celu bieżącego monitorowania sytuacji ucznia oraz

skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej poprzez realizację powziętego planu działań naprawczych.

14. Interwenujący specjalista szkolny oraz wychowawca uzupełniają kartę interwencji o podjęte przez nich działania, którą dołącza się do teczki ucznia.

KARTA INTERWENCJI

z dnia

Przyjmujący zgłoszenie	
Osoby informujące o problemie / świadkowie	
Kogo dotyczy	
Osoby interweniujące / poinformowane o problemie	
Opis problemu / podjęte przez szkołę działania	

Zabezpieczone dowody	
Dodatkowe ustalenia (np. nałożone konsekwencje, zaplanowane działania wspierające, współpraca z instytucjami zewnętrznymi)	
Data i podpis osoby wypełniającej	

Notatki:

.....
(miejsowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym
jest zatrudniona osoba wypełniająca
formularz „Niebieska Karta – A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNIH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ²⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ²⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, groźenia, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ²⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ²⁾ <i>nieładowanie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek</i>						

niezaspokojenie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ²⁾ wzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)						
Inne ²⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zadywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy?gdzie?)

nie nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			

Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca) ¹⁾			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określona w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			

Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej
formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹ wpisać właściwie

² numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³ podkreślić rodzaje zachowań

„NIEBIESKA KARTA – B”**INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ****Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?**

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rosyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza zespół interdyscyplinarny):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny** tel. (22) 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.
- **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym** tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
- **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej** nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).

WAŻNE ADRESY I TELEFONY ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. I Wydział Pracy Środowiskowej, ul. Kutrzeby 16 Łódź, tel. 42 207 14 57
e-mail: zi1@mops.lodz.pl
2. II Wydział Pracy Środowiskowej, ul. Grota-Roweckiego 30 Łódź, tel. 42 677 15 53 wew. 20
e-mail: zi2@mops.lodz.pl
3. III Wydział Pracy Środowiskowej, ul. Będzińska 5 Łódź, tel. 42 684 44 81 wew. 30
e-mail: zi3@mops.lodz.pl
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Niciarniana 41, tel. 42 630 11 02
5. Centrum Interwencji Kryzysowej, ul. Kilińskiego 36
6. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Franciszkańska 85 – placówka całodobowa, dysponująca miejscami noclegowymi.
7. Komisariaty Policji Komendy Miejskiej Policji w Łodzi:
 - I KMP, ul. Sienkiewicza 28/30
 - II KMP, ul. Ciesielska 27
 - III KMP, ul. Armii Krajowej 33
 - IV KMP, ul. Kopernika 29/31
 - V KMP, ul. Organizacji WiN 60
 - VI KMP, ul. Wysoka 45
 - VII KMP, ul. 3 Maja 43
 - VIII KMP, ul. Wólczańska 250

WAŻNE INFOLINIE ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 800 112 800** Miejski numer telefonu dla ofiar przemocy przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej
- 19 288** Telefon Zaufania
- 800 120 002** „Niebieska Linia”
- 800 107 777** Centrum Praw Kobiet (po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3)
- 116 111** Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży
- 800 121 212** Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka
- 800 120 148** Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”
- <https://twojparasol.com/> - Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”